

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

Р.З. Голобутовський
Ю.М. Тарасенко

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

*Методичні рекомендації
для підготовки до семінарських занять*

Дніпро
2018

УДК 342.95
Г 61

*Схвалено науково-методичною радою
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,
протокол №8 від 17.04.2018 р.*

РЕЦЕНЗЕНТИ: **Костицький В.В.**, професор кафедри теорії права та держави Київського національного університету ім. Т. Шевченка, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, академік Національної академії правових наук України;

Ніколайчук С.В., суддя Дніпропетровського окружного адміністративного суду, кандидат юридичних наук

Голобутовський Р.З., Тарасенко Ю.М.

Г 61 Інформаційне право: Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять / Р.З. Голобутовський, Ю.М. Тарасенко. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 48 с.

Автори: **Голобутовський Р.З.**, доцент кафедри загальноправових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук;

Тарасенко Ю.М., викладач кафедри загальноправових дисциплін юридичного факультету Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Викладено методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять з усіх тем відповідно до начального плану з дисципліни «Інформаційне право».

Для студентів та викладачів юридичних закладів вищої освіти.

УДК 342.95

© Автори, 2018
© ДДУВС, 2018

З М І С Т

ВСТУП	4
ПЕРЕЛІК ОСНОВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО КУРСУ	6
ТЕМА 1. ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО: ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, МЕТОД ТА МІСЦЕ В СИСТЕМІ ПРАВА УКРАЇНИ	13
ТЕМА 2. ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО: ПОНЯТТЯ, ОСНОВНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ, ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК З ІНФОРМАЦІЙНОЮ КУЛЬТУРОЮ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЮ БЕЗПЕКОЮ	15
ТЕМА 3. ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВОВІДНОСИНИ: ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ, ВИДИ	18
ТЕМА 4. ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ: ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ	20
ТЕМА 5. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДРУКОВАНИХ ЗМІ, ІНФОРМАЦІЙНИХ АГЕНТСТВ, ВИДАВНИЧОЇ, БІБЛІОТЕЧНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ Й ДЕРЖАВНОЇ СТАТИСТИКИ В УКРАЇНІ	23
ТЕМА 6. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ТЕЛЕБАЧЕННЯ, РАДІОМОВЛЕННЯ, КІНЕМАТОГРАФІЇ ТА РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	26
ТЕМА 7. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ІНФОРМАЦІЇ З ОБМЕЖЕНИМ ДОСТУПОМ: КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ (ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ) ПРО ОСОБУ; ПРОФЕСІЙНА ТА СЛУЖБОВА ТАЄМНИЦЯ; ДЕРЖАВНА ТАЄМНИЦЯ; БАНКІВСЬКА ТА КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ	28
ТЕМА 8. ЮРИДИЧНІ ДЕЛІКТИ ТА ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН	31
ТЕМА 9. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ В УКРАЇНІ. ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ ВІРТУАЛЬНОЇ ГЛОБАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	34
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ	37
ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ	38
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	43

ВСТУП

Метою вивчення дисципліни є формування та поглиблення знань у сфері правового забезпечення інформаційної діяльності, формування системи теоретичних та практичних знань щодо інформації та її видів, змісту суб'єктивного права на інформацію як об'єктів інформаційно-правових відносин.

Навчальна мета – ознайомлення студентів зі специфікою «Інформаційного права» як науки та навчальної дисципліни; завдання навчальної дисципліни спрямовується на розгляд предмета, методу та системи інформаційного права; вивчення передумов становлення і особливостей розвитку інформаційного законодавства; дослідження правопорушень у сфері інформаційно-правових відносин; розкриття специфіки, форм і санкцій відповідальності; аналіз міжнародних стандартів інформаційного права.

Розвиваюча мета – формування у студентів таких рис, як самостійність, творчий підхід, креативність при розгляді студентами проблем і завдань, що надаються під час вивчення дисципліни «Інформаційне право».

Виховна – формування у студентів таких рис, як організованість, дисциплінованість під час виконання студентами індивідуальних навчально-дослідних завдань.

Завдання: спрямовується на ознайомлення студентів зі специфікою навчальної дисципліни «Інформаційне право» як науки та навчальної дисципліни; дослідження специфіки інформаційно-правових відносин, видів інформаційної діяльності, особливостей юридичних деліктів та юридичної відповідальності за порушення інформаційного законодавства тощо.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

на понятійному рівні:

- поняття, предмет та метод «Інформаційного права»;
- основні етапи становлення й розвитку інформаційного законодавства;
- поняття, ознаки, критерії класифікації та види інформації як об'єкта інформаційно-правових відносин;
- поняття, специфіку, форми і санкції юридичної відповідальності за порушення законодавства про інформацію;
- особливості інформаційної діяльності, її сфери;

на фундаментальному рівні:

- особливості дисципліни, її основні поняття;
- основи інформаційного права як галузі права;
- джерела інформаційного права;

на практично-творчому рівні:

- готувати наукові доповіді та реферати з тем, зазначених в програмі

курсу;

– складати схеми з будь-якої теми курсу «Інформаційне право».

Вміти:

на репродуктивному рівні:

– працювати як з нормативними актами внутрішнього законодавства так і з міжнародними актами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України та іншими міжнародними актами, а також тлумачити їх відповідно до конкретних обставин;

на алгоритмічному рівні:

– формувати власну точку зору щодо успішного впровадження пропозицій до інформаційного законодавства;

на евристичному рівні:

– на рівні відтворення правильно оцінювати сутність та зміст конкретних інформаційно-правових явищ (ситуацій), орієнтуватися в чинному інформаційному законодавстві;

на творчому рівні:

– використовувати свої внутрішні якості у підвищенні ефективності професійної діяльності, досліджувати інформаційно-правові явища, формувати наукові пошуки тощо.

ПЕРЕЛІК ОСНОВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО КУРСУ

Нормативно-правові акти:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 02.08.2018 № 80731-10. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст 1122.
2. Конвенція ООН «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція)» від 25.06.1998. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131.
5. Методичні рекомендації щодо положень про управління (відділи) з питань взаємодії з засобами масової інформації та зв'язків з громадськістю апаратів центральних і місцевих органів виконавчої влади: Наказ Державного комітету телебачення і радіомовлення України від 26.03.2003 № 59. *Юридичний вісник України*. 2003. № 32.
6. Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України: Указ Президента України від 07.05.2011 № 559/2011. *Офіційний вісник України*. 2011. № 37. Ст. 1511.
7. Положення про державну реєстрацію друкованих засобів масової інформації: Наказ Міністерства юстиції України від 21.02.2006 № 12/5. *Офіційний вісник України*. 2007. № 30. Ст. 1235.
8. Положення про державну реєстрацію інформаційних агентств як суб'єктів інформаційної діяльності: Наказ Міністерства юстиції України від 21.02.2006 № 12/5. *Офіційний вісник України*. 2007. № 30. Ст. 1235.
9. Положення про технічний захист інформації в Україні: Указ Президента України від 27.09.1999 № 1229/99. *Офіційний вісник України*. 1999. № 39. Ст. 1934.
10. Про Адміністрацію Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України: Указ Президента України від 30.06.2011 № 717/2011. *Офіційний вісник України*. 2011. № 52. Ст. 2068.
11. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27.01.1995. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 7. Ст. 45.
12. Про видавничу справу: Закон України від 05.06.1997 №

318/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 32. Ст. 206.

13. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів: Закон України від 23.09.1997 № 540/97-ВР. *Відомості Верховної Ради*. 1997. № 50. Ст. 302.

14. Про державну реєстрацію друкованих засобів масової інформації, інформаційних агентств та розміри реєстраційних зборів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.11.1997 № 1287. *Офіційний вісник України*. 1997. № 47. С. 46.

15. Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України: Закон України від 23.02.2006 № 3475-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 258.

16. Про державну статистику: Закон України від 17.09.1992. *Відомості Верховної Ради України*. № 43. Ст. 362. 16.

17. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 3495-IV.

18. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.

19. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 № 2782-XII. *Відомості Верховної Ради*. 1993. № 1. Ст. 1.

20. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22.05.2003 № 852-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 36. Ст. 276.

21. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 36. Ст. 275.

22. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю: Наказ Служби безпеки України від 06.07.2018 № z0902-05. *Офіційний вісник України*. 2005. № 34. Ст. 2089.

23. Про затвердження Положення про порядок видачі ліцензії провайдера програмної послуги: Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 28.12.2011 № 2979. *Офіційний вісник України*. 2012. № 21. Ст. 808.

24. Про захист суспільної моралі: Закон України від 20.11.2003 № 1296-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 14. Ст. 192.

25. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256.

26. Про інформаційні агентства: Закон України від 28.02.1995 року № 74/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 13. Ст.

83.

27. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650.

28. Про кінематографію: Закон України від 13.01.1998 № 9/98-ВР. *Відомості Верховної Ради*. 1998. № 22. Ст. 114.

29. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 04.02.1998 № 75/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 27-28. Ст. 182.

30. Про культуру: Закон України від 14.12.2010 № 2778-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 24. Ст. 168.

31. Про Міжвідомчу комісію з питань інформаційної політики та інформаційної безпеки при Раді національної безпеки і оборони України: Указ Президента України від 22.01.2002 № 63/2002. *Офіційний вісник України*. 2002. № 4. Ст. 132.

32. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25.06.1993 № 3322-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 33. Ст. 345.

33. Про Національний архівний фонд та архівні установи: Закон України від 24.12.1993 № 3814-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 15. Ст. 86.

34. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 № 74/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998 № 27-28. Ст. 181.

35. Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення: Закон України від 23.09.1997 № 538/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 48. Ст. 296.

36. Про Національну систему конфіденційного зв'язку: Закон України від 10.01.2002 № 2919-ІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 15. Ст. 103.

37. Про невідкладні заходи щодо забезпечення інформаційної безпеки України: Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 21.03.2008 *Офіційний вісник Президента України*. 2008. № 18. Ст. 570.

38. Про нормативи мінімального забезпечення сіл, селищ та міст кіосками з продажу друкованих засобів масової інформації (преси): Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.09.2009 № 1140-р. *Офіційний вісник України*. 2009. № 75. Ст. 2575.

39. Про обов'язковий примірник документів: Закон України від 09.04.1999 № 595-ХІV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 22-23. Ст. 199.

40. Про національну безпеку: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. *Офіційний вісник України*. 2018. № 55. Ст. 1903.
41. Про радіочастотний ресурс України: Закон України від 01.06.2000 № 1770-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 36. Ст. 298.
42. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 № 183/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 35. Ст. 237.
43. Про ратифікацію Статуту і Конвенції Міжнародного союзу електрозв'язку: Закон України від 15.07.1994 № 116/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 33. Ст. 306.
44. Про рекламу: Закон України від 03.07.1996 № 270/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 39. Ст. 181. 189.
45. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 № 3759-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 10. Ст. 43.
46. Про телекомунікації: Закон України від 18.11.2003 № 1280-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 12. Ст. 155.
47. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № № 40-44. Ст. 356.

Основна література:

1. Антоненко С.А., Міщук С.М. Організаційно-правові засади функціонування баз даних нормативно-правової інформації Верховної Ради України. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2011. № 3(6). С. 164-168.
2. Бачило І. Інформаційне право як запорука інноваційного розвитку нації. *Право України*. 2012. № 1. С. 12-14.
3. Бек М. Право на інформаційне самовизначення. *Юридичний журнал*. 2012. № 3. С. 81-87.
4. Беляков К. Інформатизація організаційно-правової сфери суспільної діяльності. *Право України*. 2005. № 6. С. 88-92.
5. Брижко В.М. Основи систематизації інформаційного законодавства: теоретичні та правові засади: монографія. Київ: ТОВ «ПанТот», 2012. 304 с.
6. Бурило Ю.П. Організаційно-правові питання державного управління в інформаційній сфері: дис... канд. юрид. наук. Київ. 2008. 222 с.
7. Виноградова Г.В. Правове регулювання інформаційних

відносин в Україні: навч. посіб. Київ: Юстініан, 2006. 176 с.

8. Гелич Ю.О. Перспективи розвитку правового статусу суб'єктів діяльності друкованих засобів масової інформації в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 1. С. 126-130.

9. Гладківська О.В. Забезпечення доступу до інформації та її захисту: термінологічний аспект. *Інформація і право*. 2013. № 2(8)/2013. С. 17-25.

10. Голубовська В.С. Законотворча діяльність в умовах розвитку інформаційного суспільства. *Правова інформатика*. 2013. № 4(40). С. 29-34.

11. Демкова М. Інформаційне право: стан та перспективи розвитку в Україні. *Юридична газета*. 2012. № 17. С. 34-35.

12. Дімчогло М. Консолідація конституційних положень щодо інформаційних правовідносин у законодавстві. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 6. С. 39-42.

13. Дімчогло М. Основи теорії консолідації інформаційного законодавства. *Право України*. 2003. № 5. С. 124-127.

14. Задорожня Л. До питання огляду законодавства в інформаційній сфері. *Правова інформатика*. 2004. № 3. С. 18-23.

15. Калюжний Р.А. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності в умовах інформатизації: організаційно-правові питання теорії і практики: монографія. Київ: АДПС України, 2002. 296 с.

16. Коваленко Л.П. Теоретичні проблеми розвитку інформаційного права України: монографія. Харків: Право, 2012. 248 с.

17. Конах В.К. Реформування системи державного управління інформаційною сферою як передумова ефективного забезпечення інформаційно-психологічної безпеки України. Гілея: збірник наукових праць. 2011. № 53. С. 467-471.

18. Кормич Б.А. Інформаційна безпека: організаційно-правові основи: навч. посіб. Київ: Кондор, 2004. 384 с.

19. Кормич Б.А. Інформаційне право: підручник. Харків: Бурун і К, 2011. 334 с.

20. Костецька Т.А. Інформаційне право України: навч. посіб. Київ: КНТЕУ, 2009. 169 с.

21. Кохановська О. Теоретичні проблеми цивільно-правового регулювання інформаційних відносин в Україні. *Право України*. 2004. № 2. С. 105-107.

22. Кукіна З. Правове регулювання діяльності засобів масової інформації в Європейському Союзі. *Юридична Україна*. 2012. № 7. С. 81-85.

23. Кушакова-Костицька Н. Від свободи слова до інформаційного суспільства. *Право України*. 2004. № 7. С. 129-133.
24. Лащенко Н. Необхідність прийняття інформаційного кодексу України. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 6. С. 43-45.
25. Магновський І. Формування внутрішнього права в умовах інтеграційних правових процесів сучасності. *Право України*. 2005. № 3. С. 118-121.
26. Максимова С. Міжнародно-правове регулювання інформаційних відносин. *Юридичний журнал*. 2012. № 1. С. 67-85.
27. Маруженко О.П. Інформаційне забезпечення законотворчого процесу в Україні: дис... канд. юрид. наук. Київ. 2009. 233 с.
28. Марущак А.І. Інформаційне право України: підручник. Київ: Дакор, 2011. 456 с.
29. Марущак А.І. Інформаційне право. Доступ до інформації: навч. посіб. Київ: КНТ, 2007. 532 с.
30. Марущак А.І. Інформаційне право: регулювання інформаційної діяльності: навч. посіб. Київ: Видавничий дім «Скіф», 2008. 342 с.
31. Мезенцева Н.Б. До питання нормативно-правового регулювання взаємовідносин у кіберпросторі в контексті підтримання безпеки України в інформаційній сфері. *Наука і оборона*. 2012. № 1. С. 29-33.
32. Нечипорук Ю. Суб'єктний та об'єктний склад інформаційних правовідносин. *Юридична Україна*. 2012. № 6. С. 39-44.
33. Оніщенко Н. Проблеми протидії правопорушенням в інформаційній сфері: реалії та перспективи. *Віче*. 2012. № 11. С. 33-36.
34. Почепцов Г.Г. Інформаційна політика: навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 663 с.
35. Северин В.А. Правовое регулирование информационных отношений. *Вестник Московского ун-та*. Сер. 11. Право. 2000. № 5. С. 21-36.
36. Селезньова О. Інформаційне законодавство України: перспектива кодифікації. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 5. С. 37-40.
37. Синєокий О.В. Високотехнологічне інформаційне право України: навч. посіб. Харків: Право, 2010. 360 с.
38. Цимбалюк В.С., Гавловський В.Д. Основи інформаційного права України: навч. посіб. / за ред. М.Я. Швеця, Р.А. Калюжного, П.В. Мельника. Київ: Знання, 2004. 274 с.
39. Цимбалюк В.С., Гавловський В.Д., Гриценко В.В. Основи інформаційного права України: навч. посіб. Київ: Знання, 2009. 414 с.

Інтернет-ресурси:

- <http://www.president.gov.ua/> - Офіційний сайт Президента України;
- <http://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної ради України;
- <http://www.kmu.gov.ua/> – Офіційний портал Кабінету міністрів України;
- <http://reyestr.court.gov.ua> – Офіційний сайт єдиного державного реєстру судових рішень України";
- <http://www.rada.kiev.ua/laws/pravo/all/sites.htm> – перелік серверів державних органів на сайті Верховної Ради України;
- <http://www.scourt.gov.ua/> – Офіційний сайт Верховного Суду України;
- <http://www.minjust.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства юстиції України;
- <http://www.constcourt.gov.ua/> – Офіційний сайт Конституційного Суду України;
- <https://dmsu.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної міграційної служби України.

ТЕМА 1. ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО: ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, МЕТОД ТА МІСЦЕ В СИСТЕМІ ПРАВА УКРАЇНИ

Семінарське заняття – 2 год.

ПЛАН

1. Поняття інформаційного права України. Місце інформаційного права в системі національного права України.
2. Предмет, метод інформаційного права України.
3. Принципи інформаційного права як галузі права.
4. Джерела інформаційного права України.
5. Система інформаційного права України: поняття, структура, особливості.
6. Предмет, завдання та джерела науки інформаційного права України. Зв'язок науки інформаційного права з іншими суспільними та галузевими юридичними науками.
7. Інформаційне право України як навчальна дисципліна: поняття, система, функції.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття

Засвоєння цієї теми є важливою складовою процесу формування майбутнього фахівця юриста, що обумовлено її базовим, фундаментальним та основоположним характером в структурі курсу «Інформаційне право». Інформаційне право є комплексною галуззю національного права України, норми якої регулюють інформаційні та інші, тісно пов'язані з ними найважливіші суспільні відносини. Відповідно існує потреба в оволодінні нею студентами вищих навчальних закладів.

Зокрема, в межах цієї теми важливе значення має вивчення системи інформаційного права, зокрема розгляд поняття, структури та особливостей, дослідження зв'язку науки інформаційного права з іншими суспільними та галузевими юридичними науками.

Надайте визначення таких понять:

інформаційне право, предмет правового регулювання, система інформаційного права, принципи інформаційного права, джерела інформаційного права, наука інформаційного права, функції науки інформаційного права, предмет науки інформаційного права, методологія науки інформаційного права, система науки інформаційного права, джерела науки інформаційного права, навчальна дисципліна інформаційного права.

Скласти схеми:

- ✓ Методи інформаційного права.
- ✓ Система інформаційного права.
- ✓ Завдання інформаційного права.
- ✓ Нормативно-правова база функціонування інформаційного права.
- ✓ Зв'язок інформаційного права з іншими галузями права.
- ✓ Функції інформаційного права.
- ✓ Принципи (загальні засади) інформаційного права.
- ✓ Структура інформаційного права.

Тематика рефератів:

- *«Актуальність вивчення інформаційного права в сучасних умовах глобалізації».*
- *«Предмет, об'єкт та структура інформаційного права як галузі права».*
- *«Основні цілі та функції інформаційного права».*
- *«Теоретико-методологічні засади та концептуальні підходи до визначення інформаційного права»*
- *«Термінологічно-понятійний інструмент інформаційного права як галузі права»*

Перелік літератури до вивчення теми:

1. Баранов О.А. Українське інформаційне право на початку ХХІ століття. Інформатизація та відкритість влади як засоби демократизації суспільства. Київ: Либідь, 2003. 304 с.
2. Бачило І. Інформаційне право як запорука інноваційного розвитку нації. *Право України*. 2012. № 1. С. 12-14.
3. Бек М. Право на інформаційне самовизначення. *Юридичний журнал*. 2012. № 3. С. 81-87.
4. Беляков К. Інформатизація організаційно-правової сфери суспільної діяльності. *Право України*. 2005. № 6. С. 88-92.
5. Брыжко В.М. Е-будущее и информационное право. Київ: Юрид. книга, 2002. 491 с.
6. Гелич Ю.О. Перспективи розвитку правового статусу суб'єктів діяльності друкованих засобів масової інформації в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2012. № 1. С. 126-130.
7. Демкова М. Інформаційне право: стан та перспективи розвитку в Україні. *Юридична газета*. 2012. № 17. С. 34-35.
8. Іванов В.Ф. Інформаційне законодавство: український та зарубіжний досвід. Київ: ПЦ «Фоліант», 1999. 305 с.

9. Коваленко Л.П. Система інформаційного права. URL: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:TO3QG9b9V0wJ:hhttps://cyberleninka.ru/article/n/sistema-informatsionnogo-prava.pdf+&cd=7&hl=ru&ct=clnk&gl=ua&client=firefox-b-ab>
10. Кормич Б.А. Інформаційне право: підручник. Харків: Бурун і К, 2011. 334 с.
11. Марущак А.І. Інформаційне право: доступ до інформації: навч. посіб. Київ: КНТ, 2007. 532 с.
12. Марущак А.І. Інформаційне право: регулювання інформаційної діяльності: навч. посіб. Київ: Видавничий дім «Скіф», 2008. 342 с.
13. Новицький А.М. Місце ІТ-права в загальній системі інформаційного права. URL: <http://aphd.ua/publication-179/>
14. Селезньова О.М. Онтологічно-теоретичні засади науки інформаційного права. *Держава і право*. 2014. № 66. С. 98-105.
15. Цимбалюк В.С., Гавловський В.Д., Гриценко В.В. Основи інформаційного права України: навч. посіб. Київ: Знання, 2004. 274 с.

ТЕМА 2. ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО: ПОНЯТТЯ, ОСНОВНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ, ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК З ІНФОРМАЦІЙНОЮ КУЛЬТУРОЮ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЮ БЕЗПЕКОЮ

Семінарське заняття – 2 год.

ПЛАН

1. Інформаційне суспільство та інформаційна цивілізація: поняття, позитивні і негативні сторони.
2. Поняття та сутність інформатизації. Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні.
3. Інформаційна політика держави на сучасному етапі. Інформаційний простір: національний та міжнародний вимір.
4. Інформаційна безпека: поняття, види. Інформаційні війни.
5. Поняття інформаційної культури. Основи інформаційної культури юриста. Інформаційна грамотність.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття

Розгляд цієї теми має велике значення у формуванні майбутнього фахівця юриста, оскільки в інформаційному суспільстві найбільша

кількість людей зайнята обробкою і породженням інформації. Сьогодні людство увійшло саме в інформаційну цивілізацію. У результаті цілі країни можуть жити за рахунок вироблення і продажу інформації.

Зокрема, в межах цієї теми важливе значення має розгляд важливості інформаційної культури в діяльності майбутнього юриста.

В результаті вивчення теми студенти повинні знати поняття, ознаки особливості становлення та розвитку інформаційного суспільства, основні засади і напрямки розвитку інформаційного суспільства в Україні, позитивні й негативні сторони інформаційної цивілізації.

Зокрема, в межах цієї теми важливе значення має розгляд таких понять, як «інформатизація», «інформаційна безпека», «інформаційна культура».

Надайте визначення таких понять:

інформаційне суспільство, інформаційна цивілізація, інформатизація, інформаційна політика, інформаційна безпека, інформаційна культура, принципи інформаційного права, джерела інформаційного права, наука інформаційного права, функції науки інформаційного права, предмет науки інформаційного права, методологія науки інформаційного права, система науки інформаційного права.

Скласти схеми:

- ✓ Складові інформаційної культури.
- ✓ Сутність інформатизації. Сфера дії ІТ-права.
- ✓ Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні.
- ✓ Інформаційні війни.
- ✓ Основи інформаційної культури юриста.

Тематика рефератів:

- *«Інформаційна цивілізація».*
- *«Процеси інформатизації у сучасному світі».*
- *«Роль та призначення ІТ-права».*
- *«Характеристика структури ІТ-права та Інформаційного права»*
- *«Інформаційний кодекс: «за» та «проти».*
- *«Джерела інформаційного права».*

Перелік літератури до вивчення теми:

1. Абакумов В.М. Суб'єкти інформаційних війн: поняття та види. *Форум права*. 2009. № 2. С. 6-12.

2. Аблякимов Е.Е. Сутність та правові засади інформаційного суспільства. *Держава і право: Зб. наук. праць. Юридичні і політичні науки.* Київ. 2008. Вип. 42. С. 763-769.
3. Бачило І. Інформаційне право як запорука інноваційного розвитку нації. *Право України.* 2012. № 1. С. 12-14.
4. Бебик В.М. Глобальне інформаційне суспільство: поняття, структура, комунікації. *Інформація і право.* 2011. № 1. С. 42-49.
5. Бек М. Право на інформаційне самовизначення. *Юридичний журнал.* 2012. № 3. С. 81-87.
6. Беляков К. Інформатизація організаційно-правової сфери суспільної діяльності. *Право України.* 2005. № 6. С. 88-92.
7. Бучин М., Курус Ю. Інформаційна війна Росії проти України: особливості та механізми протидії. *Національний університет Львівська політехніка.* 2018. № 1. С. 56-62.
8. Вакарюк Л. Основні підходи до розуміння поняття «Інформаційні права людини». *Підприємництво, господарство і право.* 2018. № 2. С. 155-159.
9. Гелич Ю.О. Перспективи розвитку правового статусу суб'єктів діяльності друкованих засобів масової інформації в Україні. *Часопис Київського університету права.* 2012. № 1. С. 126-130.
10. Грузіна І.А. Соціальне життя суспільства в умовах інформатизації. *Соціально-економічні проблеми державного управління.* 2014. № 1 (67). С. 10-14.
11. Демкова М. Інформаційне право: стан та перспективи розвитку в Україні. *Юридична газета.* 2012. № 17. С. 34-35.
12. Дубов Д.В., Ожеван М.А., Гнатюк С.Л. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості. Київ: НІСД, 2010. 29 с.
13. Іванченко Ю.М. Сутність, головні напрями та способи інформаційної політики в Україні. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej2/txts/philo/05ijmiru.pdf>
14. Колодюк А. Інформаційне Суспільство. Шлях України. Київ: Бібліотека інформаційного суспільства, 2004. 309 с.
15. Кормич Б.А. Інформаційне право: підручник. Харків: Бурун і К, 2011. 334 с.
16. Марущак А.І. Інформаційне право: доступ до інформації: навч. посіб. Київ: КНТ, 2007. 532 с.
17. Марущак А.І. Інформаційне право: регулювання інформаційної діяльності: навч. посіб. Київ: Видавничий дім «Скіф», 2008. 342 с.
18. Остапйовська І. Вплив інформатизації суспільства на освіту.

Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. 2016. № 1 (52). С. 291-294.

19. Петрухно Ю.Є. Інформаційне суспільство: поняття, основні складові, загальна характеристика. *Вісник ОНУ*. Сер.: Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. 2014. Т. 19, вип. 1. С. 127-132.

20. Ромащенко В.А. Правове регулювання інформаційного суспільства в Україні: загальнотеоретичне дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2018. 26 с.

21. Федорів Т.В. Державна інформаційна політика в Україні в умовах розвитку інформаційного суспільства: навч.-метод. матеріали. Київ: НАДУ. 2013. 36 с.

22. Цимбалюк В.С., Гавловський В.Д., Гриценко В.В. Основи інформаційного права України: навч. посіб. Київ: Знання, 2004. 274 с.

ТЕМА 3. ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВОВІДНОСИНИ: ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ, ВИДИ

Семінарське заняття – 2 год.

ПЛАН

1. Поняття інформаційних правовідносин та їхній зміст. Предмет і об'єкти інформаційних правовідносин.
2. Поняття, правові ознаки та види інформації. Відкрита інформація. Інформація з обмеженим доступом. Доступ до публічної інформації.
3. Правовий статус інформації як об'єкта цивільних прав. Інформація як об'єкт права власності. Зміст суб'єктивного права на інформацію.
4. Суб'єкти інформаційних правовідносин. Органи загальної та спеціальної компетенції у системі суб'єктів інформаційних правовідносин.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття

Розгляд цієї теми має велике значення у формуванні майбутнього фахівця юриста, оскільки одним із завдань інформаційного законодавства України є регулювання суспільних відносин у визначених чинними законами сферах. Інформаційні відносини, які опинилися врегульованими законом або склалися в результаті такого регулювання, стають інформаційними правовідносинами. За допомогою інформаційних право-

відносин поведінка суб'єктів права каналізується в потрібних державі напрямках. В силу цього категорія інформаційних правовідносин має найважливіше значення для теорії та практики інформаційного права.

В результаті вивчення теми студенти повинні знати поняття та зміст інформаційно-правових відносин, предмет та об'єкти, суб'єкти інформаційних відносин. .

Зокрема, в межах цієї теми важливе значення має розгляд таких понять, як «інформація», «суб'єктивне право на інформацію», «інформація як об'єкт цивільних прав».

Надайте визначення таких понять:

інформаційні правовідносини, предмет і об'єкти інформаційних правовідносин, інформація, суб'єкти інформаційних правовідносин, інформаційне суспільство, інформаційна цивілізація, інформатизація, інформаційна політика, інформаційна безпека, інформаційна культура, принципи інформаційного права, джерела інформаційного права, наука інформаційного права, функції науки інформаційного права, предмет науки інформаційного права, методологія науки інформаційного права, система науки інформаційного права.

Скласти схеми:

- ✓ Зміст інформаційних правовідносин.
- ✓ Об'єкти інформаційних правовідносин.
- ✓ Ознаки інформації.
- ✓ Види інформації.
- ✓ Інформація як об'єкт права власності.

Тематика рефератів:

- *«Податкові пільги для суб'єктів індустрії програмної продукції».*
- *«Інформаційні правовідносини».*
- *«Предмет і об'єкти інформаційних правовідносин».*
- *«Суб'єкти інформаційних правовідносин»*

Перелік літератури до вивчення теми:

1. Адабаш О.В. Інформація з обмеженим доступом: проблеми законодавчого визначення. *Наше право*. 2013. № 13. С. 61-66.
2. Дімчогло М. Основи теорії консолідації інформаційного законодавства. *Право України*. 2003. № 5. С. 124-127.
3. Задорожня Л. До питання огляду законодавства в інформаційній сфері. *Правова інформатика*. 2004. № 3. С. 18-23.

4. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності в умовах інформатизації: організаційно-правові питання теорії і практики: монографія. Київ: АДПС України, 2002. 296 с.
5. Конах В.К. Реформування системи державного управління інформаційною сферою як передумова ефективного забезпечення інформаційно-психологічної безпеки України. Гілея: збірник наук. праць. 2011. № 53.
6. Кормич Б.А. Інформаційна безпека: організаційно-правові основи: навч. посіб. Київ: Кондор, 2004. 384 с.
7. Костецька Т.А. Інформаційне право України : навч. посіб. Київ: КНТЕУ, 2009. 169 с.
8. Кохановська О. Теоретичні проблеми цивільно-правового регулювання інформаційних відносин в Україні. *Право України*. 2004. № 2. С. 105-107.
9. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 01.05.2015. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.
10. Селезньова О.М. Поняття «Інформаційні правовідносини»: доктринально-правовий ракурс. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. № 46. С. 21-24.
11. Селезньова О.М. Структура інформаційних правовідносин. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2014. № 27. С. 183-186.

ТЕМА 4. ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ: ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ

Семінарське заняття – 2 год.

ПЛАН

1. Поняття інформаційної діяльності. Реєстр інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем органів виконавчої влади. Режим доступу до державних електронних інформаційних ресурсів.
2. Інформаційний запит. Основні напрями та види інформаційної діяльності. Одержання, використання, поширення та зберігання інформації.
3. Науково-інформаційна діяльність. Телекомунікаційні послуги. Інформаційно-аналітична діяльність. Об'єкт інформаційної діяльності. Обов'язковий примірник документів.
4. Інформаційна діяльність органів державної влади. Задово-

лення інформаційних потреб. Висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття

Розгляд цієї теми має велике значення у формуванні майбутнього фахівця юриста, оскільки законодавство України регламентує правові основи інформаційної діяльності. Воно також визначає, що зміцнення матеріально-технічних, фінансових, організаційних, правових і наукових основ інформаційної діяльності є одним з головних напрямів державної інформаційної політики.

В результаті вивчення теми студенти повинні знати поняття, основні напрями та види інформаційної діяльності, особливості інформаційної діяльності органів державної влади, порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні.

Надайте визначення таких понять:

інформаційна діяльність, реєстр інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем органів виконавчої влади, а також підприємств, установ і організацій, що належать до сфери їх управління, інформаційний запит, Реєстр інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем органів виконавчої влади, а також підприємств, установ і організацій, що належать до сфери їх управління, одержання інформації, використання інформації, поширення інформації, зберігання інформації, діяльність друкованих засобів масової інформації, діяльність інформаційних агентств, науково-інформаційна діяльність, статистична діяльність, рекламна діяльність, бібліотечна справа, архівна справа, надання телекомунікаційних послуг, інформаційна діяльність органів державної влади тощо.

Скласти схеми:

- ✓ Види інформаційної діяльності.
- ✓ Напрями інформаційної діяльності.
- ✓ Порядок одержання, використання, поширення та зберігання інформації.
- ✓ Правове регулювання телекомунікаційних послуг.
- ✓ Види науково-інформаційної діяльності.
- ✓ Інформаційна діяльність органів державної влади.

Тематика рефератів:

- «Відкриття ІТ-компанії в Україні».
- «Юридичні особливості відкриття ІТ-бізнесу в Україні».
- «Найпоширеніші моделі структурування ІТ-бізнесу в Україні».
- «Порядок Висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні».

Перелік літератури до вивчення теми:

1. Дорогих С.О. Правові та організаційні основи інформаційної діяльності законодавчої гілки влади в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017. 208 с.
2. Ільницька У. Інформаційна стратегія органів державної влади України: особливості формування та реалізації у глобальному інформаційному просторі. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2015. № 2. С. 33-39.
3. Інформаційна відкритість органів місцевого самоврядування: посібник. Івано-Франківськ: ГО «Агентство з розвитку приватної ініціативи», 2009. 96 с. URL: <http://arpi.org.ua/doc2/posibnyk.pdf>
4. Коваль Р.А. Інформаційне забезпечення діяльності органів державної влади в умовах глобалізації на регіональному рівні. С. 103-111. URL: <http://nuczu.edu.ua/sciencearchive/PublicAdministration/vol1/103-111.pdf>
5. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
6. Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України: Указ Президента України від 07.05.2011 № 559/2011. *Офіційний вісник України*. 2011. № 37. Ст. 1511.
7. Положення про державну реєстрацію друкованих засобів масової інформації: Наказ Міністерства юстиції України від 21.02.2006 № 12/5. *Офіційний вісник України*. 2007. № 30. Ст. 1235.
8. Положення про державну реєстрацію інформаційних агентств як суб'єктів інформаційної діяльності: Наказ Міністерства юстиції України від 21.02.2006 № 12/5. *Офіційний вісник України*. 2007. № 30. Ст. 1235.
9. Положення про технічний захист інформації в Україні: Указ Президента України від 27.09.1999 № 1229/99. *Офіційний вісник України*. 1999. № 39. Ст. 1934.
10. Про Адміністрацію Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України: Указ Президента України від 30.06.2011 № 717/2011. *Офіційний вісник України*. 2011. № 52. Ст. 2068.

11. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27.01.1995. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 7. Ст. 45.
12. Про видавничу справу: Закон України від 05.06.1997 № 318/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 32. Ст. 206.
13. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів: Закон України від 23.09.1997 № 540/97-ВР. *Відомості Верховної Ради*. 1997. № 50. Ст. 302.
14. Про державну реєстрацію друкованих засобів масової інформації, інформаційних агентств та розміри реєстраційних зборів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.11.1997 № 1287. *Офіційний вісник України*. 1997. № 47. С. 46.
15. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992 р. № 48. Ст. 650.

ТЕМА 5. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДРУКОВАНИХ ЗМІ, ІНФОРМАЦІЙНИХ АГЕНТСТВ, ВИДАВНИЧОЇ, БІБЛІОТЕЧНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ Й ДЕРЖАВНОЇ СТАТИСТИКИ В УКРАЇНІ

Семінарське заняття – 2 год.

ПЛАН

1. Поняття та правовий статус преси в Україні. Обмеження щодо використання друкованих ЗМІ в Україні. Реєстрація друкованих ЗМІ в Україні: мета, процедура, підстави для відмови. Засновники (співзасновники) друкованих ЗМІ.
2. Редакційно-видавнича діяльність: поняття, стадії. Редакційна колегія: поняття, склад, повноваження.
3. Інформаційне агентство: поняття, особливості створення, реєстрація, правовий статус, припинення діяльності. Види продукції інформаційного агентства.
4. Загальні засади бібліотечної справи. Бібліотечна система України. Права та обов'язки читачів бібліотек.
5. Національний архівний фонд України. Система архівних установ. Архівні документи: порядок зберігання і користування.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття

Розгляд цієї теми має велике значення у формуванні майбутнього фахівця юриста, оскільки законодавство України регламентує правові основи діяльності друкованих ЗМІ, інформаційних агентств, видавничої справи, бібліотечної та архівної справи, а також статистичної діяльності.

В результаті вивчення теми студенти повинні знати правове регулювання діяльності друкованих засобів масової інформації, інформаційних агентств, видавничої справи, бібліотечної та архівної діяльності, статистичної діяльності.

Надайте визначення таких понять:

друковані ЗМІ (преса), засновники (співзасновники) друкованого ЗМІ, державна реєстрація друкованого ЗМІ, інформаційне агентство, суб'єкти видавничої справи, видання, державна підтримка ЗМІ, обов'язковий примірник документів, статистичне спостереження, Книжкова палата, бібліотечна система.

Скласти схеми:

- ✓ Стадії видавничо-редакційної діяльності.
- ✓ Загальні засади бібліотечної справи.
- ✓ Система архівних установ.
- ✓ Засновники друкованого ЗМІ.
- ✓ Суб'єкти видавничої справи.

Тематика рефератів:

- *«Забезпечення права на приватність при використанні інформації».*
- *«Правовий статус друкованих ЗМІ»*
- *«Суб'єкти видавничої справи»*
- *«Бібліотечна справа, архівний фонд».*

Перелік літератури до вивчення теми:

1. Голоха Л. Державне управління бібліотечною справою в Україні: історичний аспект. URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2009-01\(1\)/Goloha.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2009-01(1)/Goloha.pdf)
2. Дубас Т.П. Розвиток видавничої діяльності наукової бібліотеки в системі соціальних комунікацій. URL: http://nbuviar.gov.ua/images/konferenciya/konf_lviv/Dubas.pdf
3. Крат М., Софій О. Реформування системи публічних бібліо-

тек України в контексті децентралізації. URL: <http://dialog.lviv.ua/wp-content/uploads/2016/11/Bibliotek-A5-4mm-prew.pdf>

4. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27.01.1995. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 7. Ст. 45.

5. Про видавничу справу: Закон України від 05.06.1997 № 318/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 32. Ст. 206.

6. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів: Закон України від 23.09.1997 № 540/97-ВР. *Відомості Верховної Ради*. 1997. № 50. Ст. 302.

7. Про державну реєстрацію друкованих засобів масової інформації, інформаційних агентств та розміри реєстраційних зборів: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.11.1997 № 1287. *Офіційний вісник України*. 1997. № 47. С. 46.

8. Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України: Закон України від 23.02.2006 № 3475-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 258.

9. Про державну статистику: Закон України від 17.09.1992. *Відомості Верховної Ради України*. № 43. Ст. 362. 16.

10. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 3495-IV.

11. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.

12. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 № 2782-XII. *Відомості Верховної Ради*. 1993. № 1. Ст. 1.

13. Харенко О.В. Інформаційно-правовий статус друкованих засобів масової інформації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2015. № 16. С. 82-86.

14. Христова Н.М., Бездрабко В.В. Національний архівний фонд України: засоби інтелектуального доступу до документів. Київ: Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства. 2002. 164 с.

15. Ярмол Л.В. Теоретико-правові аспекти юридичного механізму забезпечення свободи вираження поглядів журналістами. 2014. С. 76-80. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/may/2142/vnulpurn201480116.pdf>

ТЕМА 6. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ ТЕЛЕБАЧЕННЯ, РАДІОМОВЛЕННЯ, КІНЕМАТОГРАФІЇ ТА РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Семінарське заняття – 2 год.

ПЛАН

1. Структура національного телебачення та радіомовлення України. Телерадіоорганізація. Мовник. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення. Ліцензування мовлення.
2. Провайдер програмної послуги. Права та обов'язки телерадіоорганізацій, їх працівників, телеглядачів і радіослухачів.
3. Поняття кінематографії. Організаційні засади створення, розповсюдження і демонстрування фільмів. Прокатне посвідчення. Національний екранний час.
4. Поняття та види реклами. Загальні вимоги до реклами. Соціальна реклама. Недобросовісна реклама. Контроль за дотриманням законодавства про рекламу.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття

Розгляд цієї теми має велике значення у формуванні майбутнього фахівця юриста, оскільки законодавство України регламентує правові основи діяльності у сфері телебачення і радіомовлення, кінематографії та рекламної діяльності. Реальне посилення впливовості та ролі аудіовізуальних засобів масової інформації в українському суспільстві потребує суттєвих коректив у системі інформаційно-правових відносин, пошуку адекватних засобів та механізмів впливу держави на ЗМІ для реалізації прав громадян на інформацію, свободу слова та переконань, забезпечення їх участі в управлінні державними справами.

В результаті вивчення теми студенти повинні знати правове регулювання діяльності у сфері телебачення і радіомовлення, кінематографії та рекламної діяльності, особливості ліцензування діяльності телебачення і радіомовлення, порядок публічного демонстрування фільмів.

Надайте визначення таких понять:

телебачення, радіомовлення, телерадіоорганізація, національний екранний час, реклама, соціальна реклама, недобросовісна реклама, прихована реклама, Держкіно, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, прокатне посвідчення, ліцензування.

Скласти схеми:

- ✓ Права телерадіоорганізацій.
 - ✓ Обов'язки телерадіоорганізацій.
 - ✓ Структура національного телебачення та радіомовлення України.
 - ✓ Організаційні засади створення, розповсюдження і демонстрування фільмів.
- Загальні вимоги до реклами.

Тематика рефератів:

- «Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення».
- «Права та обов'язки телерадіоорганізацій, їх працівників, телеглядачів і радіослухачів».
- «Організаційні засади створення, розповсюдження і демонстрування фільмів».
- «Контроль за дотриманням законодавства про рекламу».

Перелік літератури до вивчення теми:

1. Бурлаков С.Ю. Поняття кінематографічного твору як об'єкта авторського права. *Наукові записки ХЕПУ*. 2005. № 1 (2). С. 18-29.
2. Воеводін Б.В. Поняття реклами та її види. Реклама як об'єкт правового регулювання. *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. № 8. С. 73-76.
3. Громенко Ю.О. Форми недобросовісної конкуренції у сфері реклами. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 1. С. 97-100.
4. Красноступ Г.М. Універсальна програмна послуга: визначення понять та засади правового регулювання. Інформація і право. 2015. № 2 (14). С. 84-91.
5. Про затвердження Положення про національний екранний час та його використання суб'єктами кінематографії та телебачення: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.05.2018 № 1436-98-п. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 37. Ст. 1359.
6. Про захист суспільної моралі: Закон України від 20.11.2003 № 1296-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 14. Ст. 192.
7. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256.
8. Про інформаційні агентства: Закон України від 28.02.1995 № 74/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 13. Ст. 83.
9. Про інформацію: Закон України від 02.1992 № 2657-XII. *Vi-*

домості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650.

10. Про кінематографію: Закон України від 13.01.1998 № 9/98-ВР. *Відомості Верховної Ради*. 1998. № 22. Ст. 114.

11. Про кінематографію: Закон України від 26.04.2017 № 9/98-вр. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 22. Ст. 114.

12. Про культуру: Закон України від 14.12.2010 № 2778-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 24. Ст. 168.

13. Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення: Закон України від 22.07.2018 № 538/97-вр. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 48. Ст. 296.

14. Про рекламу: Закон України від 26.07.2018 № 270/96-вр. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 39. Ст. 181.

15. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.1993 № 3759-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 10. Ст. 43.

ТЕМА 7. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ІНФОРМАЦІЇ З ОБМЕЖЕНИМ ДОСТУПОМ: КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ (ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ) ПРО ОСОБУ; ПРОФЕСІЙНА ТА СЛУЖБОВА ТАЄМНИЦЯ; ДЕРЖАВНА ТАЄМНИЦЯ; БАНКІВСЬКА ТА КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ

Семінарське заняття – 2 год.

ПЛАН

1. Інформація з обмеженим доступом: поняття, зміст.
2. Державна таємниця та її охорона.
3. Інформація, що не підлягає засекречуванню.
4. Службова таємниця.
5. Комерційна таємниця.
6. Банківська таємниця.
7. Конфіденційна інформація про особу (персональні дані). Захист персональних даних.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття

Розгляд цієї теми має велике значення у формуванні майбутнього фахівця юриста, оскільки Міжнародно-правові стандарти прав людини і громадянина про свободу слова і право на інформацію закріплені в за-

конодавстві багатьох країн світу. Поряд з цим передбачаються випадки обмеження доступу до інформації, визначаються правові режими окремих видів інформації з обмеженим доступом. Право України містить низку норм, які регулюють відносини забезпечення прав власників певних категорій інформації на обмеження доступу до неї. З одного боку, особа на власний розсуд визначає межі обмеження доступу до такої інформації, з іншого – держава покликана забезпечити реалізацію такого права особи.

Свобода й безпека особи неможливі без реалізації державою комплексу заходів, пов'язаних із збереженням суспільно важливої інформації, витік або розголошення якої може завдати шкоди охоронюваним державою суспільним відносинам: оборона, безпека, правопорядок.

В результаті вивчення теми студенти повинні знати поняття та види інформації з обмеженим доступом, основи правового регулювання її обігу.

Надайте визначення таких понять:

інформація з обмеженим доступом, конфіденційна інформація про особу, захист персональних даних, конфіденційна інформація, що є властивістю держави (службова таємниця), державна таємниця, допуск і доступ до державної таємниці, комерційна таємниця, банківська таємниця, інформація, що не може бути засекречена.

Скласти схеми:

- ✓ Зміст інформації з обмеженим доступом.
- ✓ Правове регулювання державної таємниці.
- ✓ Правове регулювання банківської таємниці.
- ✓ Правове регулювання комерційної таємниці.
- ✓ Правове регулювання службової таємниці.
- ✓ Правове регулювання адвокатської таємниці.

Тематика рефератів:

- *«Відповідальність за розміщення недостовірної інформації на веб-ресурсі».*
- *«Строки позовної давності для звернень з питань спростування недостовірної інформації».*
- *«Способи фіксації доказів та інформації, розміщеної в Інтернеті».*
- *«Проблеми надання нотаріусам права здійснювати нотаріальне посвідчення витягів з веб-сайтів».*

Перелік літератури до вивчення теми:

1. Васильчак С.В., Ганич І.М. Захист комерційної таємниці в Україні. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 2. С. 321-328.
2. Гордієнко С.Г. Конфіденційна інформація та «таємниці»: їх співвідношення. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 4. С. 233-238.
3. Єсімов С.С. Банківська таємниця в країнах ЄС та адаптація національного законодавства у контексті інформаційного права. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/32927/1/08-48-55.pdf>
4. Кардаш А.В. Інформація про особу та персональні дані: окремі аспекти співвідношення. *Форум права*. 2017. № 4. С. 87-92.
5. Козак В. Захист персональних даних та правила приватності при дослідженнях в Інтернет. URL: <http://uam.in.ua/upload/medialibrary/de7/de7199d7eeaf41d8582cbff76d2f4368.pdf>
6. Максимова С. Міжнародно-правове регулювання інформаційних відносин. *Юридичний журнал*. 2012. № 1. С. 67-85.
7. Марущак А. І. Інформаційне право України: підручник. Київ: Дакор, 2011. 451 с.
8. Мезенцева Н.Б. До питання нормативно-правового регулювання взаємовідносин у кіберпросторі в контексті підтримання безпеки України в інформаційній сфері. *Наука і оборона*. 2012. № 1. С. 29-33.
9. Нечипорук Ю. Суб'єктний та об'єктний склад інформаційних правовідносин. *Юридична Україна*. 2012. № 6. С. 39-44.
10. Оніщенко Н. Проблеми протидії правопорушенням в інформаційній сфері: реалії та перспективи. *Віче*. 2012. № 11. С. 33-36.
11. Почепцов Г.Г. Інформаційна політика: навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 663 с.
12. Про державну таємницю: Закон України від 05.08.2018 № 3855-12. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 16. Ст. 93.
13. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.
14. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю: Наказ Служби безпеки України від 06.07.2018 № z0902-05. *Офіційний вісник України*. 2005. № 34. Ст. 2089.
15. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 03.03.2016 № 236/96-вр. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №

36. Ст. 164.

16. Про захист персональних даних: Закон України від 30.01.2018 № 2297-17. *Голос України*. 2010. № 172.

17. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650.

18. Світличний О. Комерційна таємниця як об'єкт права інтелектуальної власності та міжгалузевий інститут в системі права та законодавства України. *Публічне право*. 2014. № 1 (13). С. 188-194.

19. Семенюк О. Порядок віднесення інформації до державної таємниці: порівняльний аналіз вітчизняного та зарубіжного законодавства, шляхи удосконалення цієї процедури. *Юридична Україна*. 2016. № 3-4. С. 58-64.

20. Сирота А.І. Банківська таємниця як правова категорія. Теорія фінансового права. 2013. № 1 (13). С. 11-13.

21. Цимбалюк В.С., Гавловський В.Д., Гриценко В.В. Основи інформаційного права України: навч. посіб. Київ: Знання, 2009. 414 с.

ТЕМА 8. ЮРИДИЧНІ ДЕЛІКТИ ТА ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН

Семінарське заняття – 2 год.

ПЛАН

1. Цивільно-правова відповідальність за порушення права власності на інформацію.

2. Адміністративно-правова відповідальність за порушення інформаційного законодавства.

3. Кримінальна відповідальність за правопорушення у сфері інформаційних відносин.

4. Незаконне розголошення лікарської таємниці. Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння).

5. Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю. Розголошення або використання неоприлюдненої інформації про емітента або його цінні папери.

6. Розголошення державної таємниці. Втрата документів, що становлять державну таємницю.

7. Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. Розголошення даних досудового розслідування.

8. Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття

Розгляд цієї теми має велике значення у формуванні майбутнього фахівця юриста, оскільки окремими законами і кодексами України встановлено юридичну (цивільну, адміністративну та кримінальну) відповідальність за правопорушення в інформаційній сфері.

В результаті вивчення теми студенти повинні знати основи цивільно-правової, адміністративної, дисциплінарної та кримінальної відповідальності за правопорушення в інформаційній сфері.

Надайте визначення таких понять:

цивільно-правова відповідальність за порушення права власності на інформацію, адміністративно-правова відповідальність за порушення інформаційного законодавства, кримінальна відповідальність за правопорушення у сфері інформаційних відносин, незаконне розголошення лікарської таємниці, розголошення таємниці усиновлення (удочеріння), незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю, розголошення комерційної або банківської таємниці

Скласти схеми:

- ✓ Відповідальність за розголошення лікарської таємниці.
- ✓ Відповідальність за розголошення адвокатської таємниці.
- ✓ Відповідальність за розголошення таємниці усиновлення (удочеріння).
- ✓ Відповідальність за розголошення державної таємниці.

Тематика рефератів:

- *«Положення про не конкуренцію та його чинність за законодавством України».*
- *«Юридичні механізми захисту новацій, ноу-хау, комерційних таємниць компаній».*
- *«Укладення з працівниками компанії договір про неконкуренцію».*
- *«Конфіденційність та способи захисту комерційної таємниці»*
- *«Доведення розголошення конфіденційної інформації»*

Перелік літератури до вивчення теми:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 02.08.2018 № 80731-10. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст 1122.
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131.
4. Ляш А.О. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. 2013. № 1(7). URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2013/n1/13laovdr.pdf>
5. Осауленко О.А. Кримінальні процесуальні гарантії нерозголошення відомостей досудового розслідування. *Юридична наука*. 2015. № 7. С. 185-193.
6. Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України: Закон України від 23.02.2006 № 3475-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 258.
7. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 3495-IV.
8. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.
9. Семенюк О. Кримінальна відповідальність за розголошення державної таємниці та втрату документів, що містять таку інформацію. *Юридична Україна*. 2016. № 5-6. С. 35-44.
10. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № № 40-44. Ст. 356.

ТЕМА 9. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ В УКРАЇНІ. ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ ВІРТУАЛЬНОЇ ГЛОБАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Семінарське заняття – 2 год.

ПЛАН

1. Електронний документ: поняття, обов'язкові реквізити. Електронний підпис. Електронний цифровий підпис та його засоби. Юридична сила електронного документа. Суб'єкти електронного документообігу. Забезпечення електронного документообігу.
2. Політика сертифікації.
3. Поняття телекомунікацій. Телекомунікаційні послуги. Національна комісія з питань регулювання зв'язку (НКРЗ). Оператор та провайдер телекомунікацій. Права та обов'язки споживачів телекомунікаційних послуг.

Методичні вказівки для підготовки до семінарського заняття

Розгляд цієї теми має велике значення у формуванні майбутнього фахівця юриста, оскільки на сьогодні зростає роль правового регулювання електронного документообігу в Україні, створення й надання телекомунікаційних послуг, а також значення національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет.

В результаті вивчення теми студенти повинні знати основи правового регулювання електронного документообігу, мету й основні напрями створення системи електронного врядування, порядок надання телекомунікаційних послуг, особливості національної складової глобальної мережі Інтернет.

Надайте визначення таких понять:

електронний документ, електронний документообіг, електронний підпис, електронне урядування, електронний уряд, телекомунікації, телекомунікаційна послуга, оператор і провайдер телекомунікаційної послуги, послуга зв'язку, Інтернет, домен.

Скласти схеми:

- ✓ Суб'єкти електронного документообігу.
- ✓ Телекомунікаційні послуги.
- ✓ Права споживачів телекомунікаційних послуг.
- ✓ Обов'язки споживачів телекомунікаційних послуг.

Тематика рефератів:

- «Сучасний стан виконання Україною міжнародних зобов'язань із захисту персональних даних».
- «Етапи становлення міжнародно-правового закріплення захисту персональних даних».
- «Стандарти захисту персональних даних».
- «Недоліки вітчизняного законодавства у сфері захисту персональних даних».
- «Аналіз Директиви Європейського парламенту та Ради ЄС «Про захист осіб у зв'язку з обробкою персональних даних та вільним обігом цих даних».

Перелік літератури до вивчення теми:

1. Мищишин В., Жежнич П. Система електронного документообігу як засіб організації роботи установи. URL: http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/14786/1/118_248-249_maket-ena-ntb%28099%29.pdf
2. Писаренко В.П. Порівняльний аналіз європейського законодавства в галузі електронного документообігу. *Публічне управління*. С. 28-33. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2011-4/doc/1/04.pdf>
3. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 3495-IV.
4. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.
5. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16.11.1992 № 2782-ХІІ. *Відомості Верховної Ради*. 1993. № 1. Ст. 1.
6. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22.05.2003 № 852-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 36. Ст. 276.
7. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 36. Ст. 275.
8. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації: Закон України від 11.11.2014 № 1067/2011. *Офіційний вісник України*. 2011. № 94. Ст. 3417.
9. Про телекомунікації: Закон України від 18.11.2003 № 1280-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 12. Ст. 155.
10. Пронь Н.О. Вимоги до електронних документів: міжнародна практика та досвід. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2012. № 1. С. 356-366.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Підготовка до семінарських занять допомагає глибше вивчити основні теми дисципліни «Інформаційне право», оволодіти вмінням самостійно працювати з Конституцією України, законами, іншими нормативно-правовими актами та спеціалізованою літературою.

Самостійна робота здійснюється у таких формах:

- виконання домашніх завдань;
- складання схем, таблиць з тем курсу «Інформаційне право»;
- підготовка наукових доповідей та рефератів з тем, зазначених в програмі курсу;
- складання процесуальних документів;
- робота як з нормативними актами внутрішнього законодавства, так і з міжнародними актами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та іншими міжнародними актами, а також тлумачення їх відповідно до конкретних обставин;
- доопрацювання матеріалів лекції шляхом пошуку додаткової спеціалізованої літератури та опрацювання нормативно-правових актів;
- робота в інформаційних мережах;
- опрацювання додаткової спеціалізованої літератури;
- складання конспектів тем, що виносяться на самостійне вивчення.

Підготовка до семінарських занять передбачає вирішення ситуаційних задач з відповідної теми. Вирішення ситуаційних задач передбачає ретельне вивчення всіх питань семінарського заняття, ознайомлення з рекомендованою літературою, опрацювання та детальний аналіз нормативних джерел з відповідної теми.

Розглядаючи конкретне завдання, необхідно дослідити всі обставини казусу і чітко відповісти на поставлені після завдання питання. Відповіді мають носити розширений та обґрунтований характер, обов'язково із посиланням на норми того чи іншого нормативного акту, а також на монографічне або навчально-методичне джерело, яке використовувалося.

Складаючи схеми чи таблиці, необхідно ознайомитися зі всіма матеріалами відповідної теми, опрацювати нормативно-правові акти та іншу спеціалізовану літературу. Виклад матеріалу в схемах та таблицях повинен бути стислим, максимально інформованим. Текстову інформацію, що подано в схемах та таблицях, потрібно ретельно перевірити на відсутність орфографічних, граматичних чи стилістичних помилок. Схеми, таблиці мають бути подані на електронному носії та у роздрукованому вигляді. Усі схеми повинні бути підписані і обов'язково сформовані в окрему папку.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Однією з форм організації навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи є індивідуальна робота студентів.

Індивідуальна робота студентів з дисципліни «Інформаційне право» може включати:

- написання наукових статей та тез наукових доповідей;
- участь у студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах, наукових засіданнях, науково-практичних семінарах, колоквиумах тощо;
- участь у роботі студентського наукового гуртка з конституційного права України;
- анотацію прочитаної додаткової літератури з навчальної дисципліни, бібліографічний опис літератури;
- зібрання постатейного матеріалу та письмовий аналіз конституційного законодавства України;
- розробка мультимедійних презентацій у вигляді спеціально підготовленого слайд-шоу, де матеріал подається у вигляді схем, діаграм, статистичних даних тощо;
- написання наукових доповідей, рефератів та їх презентація на семінарських заняттях.

Вибір видів індивідуальної роботи здійснюється студентом за власними інтересами та попереднім узгодженням з викладачем. Тематику та форму індивідуальної роботи студент отримує на початку навчального року і здає роботу у визначені строки. Організацію, контроль та оцінювання якості виконання індивідуальної роботи студентів здійснює науковий керівник. Індивідуальна робота подається на кафедру для перевірки до початку екзаменаційної сесії.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ МОДУЛЬНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Принципи і види контролю знань студентів з дисципліни «Інформаційне право»

Контроль знань є складовою багатогранного навчального процесу в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ і являє собою організацію зворотного зв'язку як засобу управління навчально-виховним процесом.

Показники контролю знань студентів – основа для судження про результаті навчання та для вирішення таких питань, як ступінь опанування навчальної програми, переведення на наступний курс.

Результати контролю знань слугують основним показником, за яким оцінюється робота окремого студента, академічної групи, курсу, факультету в цілому, а також робота викладача.

За умови вірної організації контроль знань слугує і навчальним, виховним, організаційним, розвиваючим, методичним та іншим цілям.

Контроль знань ґрунтується на таких основних **принципах**:

- перевірка й оцінка знань студентів мають відображати рівень засвоєння знань та стимулювати студентів до досягнення нових успіхів;
- перевірка й оцінювання знань мають проводитися систематично, планово, у нерозривному зв'язку з усім процесом навчання; послідовно з поступовим ускладненням завдань, змісту й методики;
- перевірка й оцінювання знань здійснюються з урахуванням індивідуальних особливостей і особистих успіхів кожного окремого студента;
- диференціація оцінок має здійснюватися за заздалегідь визначеними об'єктивними критеріями;
- оцінка знань студента повинна відповідати істинній якості та кількості засвоєних знань, умінь і навичок.

Контроль знань з дисципліни «Інформаційне право», що викладається на кафедрі загальноправових дисциплін та адміністрування складається з двох блоків планових заходів:

- 1) модульний контроль знань студентів;
- 2) підсумковий контроль знань студентів.

Оцінювання модульного контролю студента

Модульний контроль знань студента є невід'ємною частиною всього навчального процесу й засобом виявлення ступеня засвоєння студентом програмного матеріалу. Модульний контроль роботи студента впродовж семестру має:

- допомагати студентові в організації його роботи;
- привчати студента до систематичного опрацювання матеріалу й підготовки до сприйняття наступних тем із програми дисципліни;
- виявити ступінь відповідальності студента та його ставлення до роботи, причини, що перешкоджають виконувати навчальну програму;
- стимулювати активність та інтерес студента у вивченні дисципліни;
- виявити обсяг, глибину та якість сприйняття студентом матеріалу, який вивчається;
- визначити прогалини в знаннях та способи їх усунення;
- виявити рівень опанування навичками самостійної роботи.

Оцінювання модульного контролю студента в семестрі проводиться за двома основними **напрямами (об'єктами контролю)**:

- 1) систематичність та активність роботи на семінарських заняттях;
- 2) виконання завдань для самостійного опрацювання.

Підсумковий контроль знань студентів

Підсумковий контроль знань студентів охоплює результати оцінювання модульного контролю та екзамен. **Метою підсумкового контролю знань** є визначення дійсного рівня та змісту знань студентів з конкретної дисципліни за обсягом, якістю, глибиною та вмінням застосовувати одержані знання у практичній діяльності відповідно до моделі конкретного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Підсумковий контроль знань з цієї дисципліни проводиться у формі екзамену. Питання до екзамену є вузловими, узагальненими, комплексними, потребують творчого підходу під час побудови відповіді та вміння синтезувати отримані знання.

Питання до екзамену відбираються в межах програмних питань, що становлять зміст навчальної дисципліни. Програмні питання доводяться до студентів на початку навчального семестру.

Передумовою для успішного складання екзамену з дисципліни є точна робота протягом семестру.

РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «Інформаційне право»

1. Загальні положення

1.1. Положення про рейтингову систему оцінювання успішності навчання (далі – РСО), які встановлюють особливості рейтингу з кредитних модулів, методiku його розрахунку та принципи використання, розробляється, обговорюється й ухвалюється до початку семестру, в якому вивчається дисципліна «Інформаційне право», на початку навчального року доводиться до студентів і протягом навчального року залишаються незмінними.

1.2. В основу РСО покладено поопераційний контроль і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність студентів у процесі навчання.

Метою рейтингової системи оцінювання є:

- інтенсифікація навчального процесу та підвищення якості підготовки фахівців;
- підвищення мотивації студентів до активного, свідомого навчання, систематичної самостійної роботи протягом семестру та відповідальності за результати навчальної діяльності;
- встановлення постійного зворотного зв'язку з кожним студентом та своєчасне коригування його навчальної діяльності;
- забезпечення змагальності та здорової конкуренції в навчанні;
- підвищення об'єктивності оцінювання рівня підготовки студентів;
- зменшення психологічних, емоційних і фізичних перевантажень у період екзаменаційних сесій.

1.3. Положення про РСО є додатком до робочої навчальної програми дисципліни «Інформаційне право».

1.4. Основою для розробки РСО є розподіл аудиторного часу на певні види навчальних занять, які заплановані в робочих навчальних планах, модульні контролі, індивідуальні завдання тощо.

2. Система оцінювання

2.1. У Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ встановлюється єдина максимальна сума балів – **100 балів**. Тобто, це максимально можлива сума балів за всі види робіт з даного модуля: семінарські, практичні та інші заняття; контрольні роботи; самостійне вивчення першоджерел, тем і розділів; робота за індивідуальним планом; колоквіуми, написання тез тощо.

2.2. Оцінка всіх модульних завдань визначається на основі розроблених кафедрою загальноправових дисциплін критеріїв. Складова модульного контролю має бути не більше 40 балів.

2.3. Встановлюються максимальні суми балів за виконання: завдань, виконаних у рамках аудиторних занять, – 30 балів, самостійної роботи, виконання індивідуальних завдань – 30 балів, завдань, винесених на модульний контроль, – 40 балів.

2.4. Студентам, які повністю виконали навчальний план, позитивно атестовані з дисципліни «Інформаційне право» за результатами модульних контролів (отримали 60 балів і вище) на останньому тижні теоретичного навчання за їх згодою в заліково-екзаменаційній відомості проставляється рейтинговий бал і відповідна оцінка за 4-х бальною шкалою.

2.5. За бажанням студент може скласти підсумковий екзамен з метою підвищення оцінки, отриманої за результатами модульних контролів. Складова екзаменаційного контролю має бути не більше 40 балів.

2.6. Викладач зобов'язаний розробити конкретний перелік робіт, які зобов'язаний виконати студент, та критерії їх оцінки (чіткі критерії оцінювання модулів, самостійної роботи, індивідуального завдання, контрольної роботи і т.п.) та довести їх до відома студентів на початку вивчення дисципліни «Інформаційне право».

2.7. Під час контролю систематичності та активності роботи студентів оцінці можуть підлягати: відвідування семінарських і практичних занять, активність та рівень знань при обговоренні питань семінарів, результати виконання лабораторних робіт, проведення розрахунків, завдання для самостійного вивчення, підготовка рефератів та їх презентація, участь у студентських конференціях, гуртках, наукових конкурсах та олімпіадах, інші форми робіт.

2.8. Кафедра загальноправових дисциплін і викладачі можуть встановлювати заохочувальні бали за активну участь в обговоренні навчального матеріалу, творче виконання завдань, за додаткову індивідуальну роботу, яка сприяє поглибленому вивченню курсу «Інформаційне право» (написання і захист реферату, огляд літератури, участь у науковій роботі, публікації статей, олімпіадах, конференціях, виставках, заявках на винаходи тощо), а також вилучати бали за пропуски занять, не своєчасне виконання завдань тощо. Слід однак мати на увазі, що під час додаткового нарахування балів їх загальна сума не повинна перевищувати максимально допустиме значення.

3. Переведення значення рейтингових оцінок з кредитного модуля в ECTS та традиційні оцінки

3.1. Встановлюється порядок перерахунку рейтингових показників 100-бальної університетської шкали оцінювання в традиційну бальну шкалу та європейську шкалу ECTS:

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою навчального закладу
A	Відмінно	90–100
BC	Добре	75–89
DE	Задовільно	60–74
FX	незадовільно з можливістю повторного складання	35–59
F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	1–34

FX означає: «незадовільно» – необхідно виконати певну додаткову роботу для успішного складання;

F означає: «незадовільно» – необхідна значна подальша робота.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЕКЗАМЕНУ) З КУРСУ «Інформаційне право»

Залік є остаточною формою контролю з навчальної дисципліни «Інформаційне право», засобом виявлення і оцінки результатів навчального процесу.

Мета заліку полягає у завершенні курсу вивчення «Інформаційне право», оцінити рівень отриманих студентами знань.

Критерії оцінювання:

«Відмінно» – якщо студент глибоко у повному обсязі засвоїв програмний матеріал; вичерпно та послідовно, грамотно й логічно його висловлює; вільно володіє понятійним апаратом з навчальної дисципліни; виявляє вміння самостійно узагальнювати та висловлювати матеріал, не допускаючи помилок.

«Добре» – якщо студент твердо знає програмний матеріал, грамотно і по суті висловлює його, не допускає важливих неточностей у відповіді на запитання; має незначні зауваження під час надання відповідей.

«Задовільно» – якщо студент засвоїв основний матеріал, але не знає окремих подробиць, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу та вагається при виконанні завдань, не вміє обґрунтовувати власні судження та наводить власні приклади.

«Незадовільно» – якщо студент не знає більшої частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, з великими труднощами відповідає на питання, не володіє понятійним апаратом з курсу.

Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Поняття інформаційного права як галузі права.
2. Концептуальні підходи до формування змісту інформаційного права.
3. Предмет і методи інформаційного права.
4. Принципи інформаційного права.
5. Джерела інформаційного права.
6. Система інформаційного права.
7. Місце інформаційного права в юридичній науці. Міжгалузевий зв'язок інформаційного права.
8. Структура науки і навчальної дисципліни "Інформаційне право".
9. Інформаційне суспільство та інформаційна цивілізація: поняття, позитивні і негативні сторони.
10. Поняття та сутність інформатизації.
11. Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні.
12. Інформаційна політика на сучасному етапі.
13. Інформаційна безпека: поняття, види.
14. Поняття інформаційної культури. Основи інформаційної культури юриста.
15. Поняття інформаційних правовідносин та їхній зміст.
16. Предмет і об'єкти інформаційних правовідносин
17. Поняття, правові ознаки та види інформації.
18. Правовий статус інформації як об'єкта цивільних прав.
19. Інформація як об'єкт права власності
20. Зміст суб'єктивного права на інформацію.
21. Суб'єкти інформаційних правовідносин.
22. Класифікація інформаційних правовідносин.
23. Поняття інформаційної діяльності.
24. Основні напрями інформаційної діяльності.
25. Види інформаційної діяльності
26. Інформаційна діяльність органів державної влади.
27. Висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні.
28. Друковані ЗМІ (преса) в Україні: правовий статус, державна реєстрація.
29. Державна підтримка та соціальний захист журналістів.
30. Інформаційні агентства: поняття, особливості створення та ре-

естрації, створення й поширення їхньої продукції.

31. Бібліотечна діяльність в Україні: загальні засади, бібліотечна система, права та обов'язки читачів.

32. Архівна діяльність в Україні: Національний архівний фонд та система архівних установ.

33. Видавнича справа в Україні: організація, суб'єкти, об'єкти.

34. Державна реєстрація суб'єктів видавничої справи.

35. Правове регулювання державної статистики в Україні

36. Електронний документ та електронний документообіг: поняття, правовий статус та організація.

37. Електронне урядування та електронний уряд: поняття, принципи.

38. Телекомунікації та телекомунікаційні послуги: поняття, призначення, державне управління та державне регулювання у сфері телекомунікацій.

39. Права та обов'язки споживачів, операторів та провайдерів телекомунікаційних послуг.

40. Особливості розвитку національної складової глобальної мережі Інтернет.

41. Поняття та види інформації з обмеженим доступом

42. Правовий статус та зміст інформації з обмеженим доступом про особу. Захист персональних даних

43. Захист конфіденційної інформації, що є власністю держави (службової інформації)

44. Державна таємниця в Україні: поняття та ознаки.

45. Інформація, що може бути віднесена до державної таємниці

46. Охорона державної таємниці та повноваження органів, що її забезпечують.

47. Поняття допуску та доступу до державної таємниці.

48. Правові основи захисту комерційної таємниці.

49. Поняття та зміст банківської таємниці.

50. Поняття та види правопорушень в інформаційній сфері.

51. Цивільні правопорушення в інформаційній сфері.

52. Дисциплінарна відповідальність у сфері інформаційних правовідносин

53. Адміністративна відповідальність за правопорушення в інформаційній сфері.

54. Кримінальна відповідальність за злочини в інформаційній сфері.

55. Санкції інформаційного права, що містяться в окремих актах законодавства України.

ДЛЯ НОТАТОК

Навчальне видання

**Голобутовський Роман Зіновійович
Тарасенко Юлія Миколаївна**

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

**Методичні рекомендації
для підготовки до семінарських занять**

Редактор, оригінал-макет, дизайн –
А.В. Самотуга

Підп. до друку 21.08.2018. Формат 60x84/16. Друк – RISO.
Гарнітура – Times. Ум.-друк. арк. 3,00. Обл.-вид. арк. 2,75. Тираж – 50 прим.

Надруковано у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26, т. (056) 370-96-59
Свідоцтво про внесення до державного реєстру КВ № 6054 від 28.02.2018